

staltsophold, dog med den væsentlige modifikation, at ændringer i og ophør af foranstaltning kun kan træffes af retten.

4.4.2.9. Dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge kan efter forslaget anvendes, »hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år eller i særlige tilfælde under 20 år«.

Ved en dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge fastsætter retten, at den dømte undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning. Retten fastsætter endvidere, at den unge skal undergive sig de forskrifter, som de sociale myndigheder pålægger den pågældende. Dette kan dog kun ske i det omfang, de sociale myndigheder har erklæret at ville påtage sig tilsynet. Retten fastsætter en længstetid for foranstaltningen, der i almindelighed ikke kan overstige 2 år (højst 3 år).

En lignende bestemmelse i den gældende kriminallov har kun været anvendt i meget beskedent omfang, da de sociale myndigheder fortsat kun har begrænsede ressourcer. Med henblik på en både konsekvent og konstruktiv indsats over for unge anser kommissionen det derfor for særdeles væsentligt at etablere *et forpligtende samarbejde* mellem politi, kriminalforsorg og de sociale myndigheder, der baseres på lokale samarbejdsaftaler med udgangspunkt i *de ressourcer, der lokalt er til stede*.

Inden for bestemmelsens rammer vil der kunne anvendes en bred vifte af tiltag af varierende intensitet – fra rådgivning og tilsyn til anbringelse i institution. Foranstaltningen kan derfor ikke passes ind i sanktionsstigen, men er *alternativ* hertil. Som hidtil vil unge under 18 år ikke kunne dømmes til anbringelse i anstalt, »medmindre særlige omstændigheder gør sådan anbringelse påkrævet«. Advarsel, bøder og eventuelt samfundstjeneste vil kunne anvendes efter en konkret vurdering i særlige tilfælde.

4.4.2.10. Hvis gerningsmanden på tidspunktet for lovovertrædelsen var **sindssyg** eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller var **mentalt retarderet**, kan der efter forslaget idømmes foranstaltninger efter særlige bestemmelser herom, »når det er nødvendigt for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser«. Foranstaltningerne idømmes som udgangspunkt på ubestemt tid, hvis der foreligger personfarlig kriminalitet. I andre tilfælde fastsættes efter forslaget en længstetid med mulighed for forlængelse under særlige omstændigheder. Retten træffer bestemmelse om ændringer i eller ophør af foranstaltninger.

Efter forslaget vil indholdet af de særlige foranstaltninger over for sindssyge mv. være så fleksible, at retten har mulighed for at fastsætte den foranstaltning, der konkret findes hensigtsmæssig i sagen under forløbet hensyntagen til såvel sikkerheds- som behandlingsmæssige aspekter. De mulige foranstaltninger svarer stort set til de nu anvendte domsformer, dvs. spændende fra anbringelsesdom på psykiatrisk hospital over behandlingsdom til tilsynsdom med vilkår om psykiatrisk behandling. De særlige foranstaltninger over for psykisk syge er imidlertid *alternativer* til de almindelige foranstaltninger på sanktionsstigen, der – bl.a. afhængigt af gerningsmandens tilstand – også vil kunne finde anvendelse. (Af hensyn til kriminallovens enkelthed foreslås en bestemmelse svarende til den danske straffelovs § 16 om utilregnelighed fortsat *ikke* indført i kriminalloven).

Sundhedsvæsenet, herunder behandlingen af psykisk syge kriminelle, hører under hjemmestyret. Hjemmestyret har planlagt inden for en årrække at udbygge det nuværende psykiatriske behandlingssystem, dels distriktspsykiatrien, dels ved etablering af en lukket psykiatrisk afdeling – ud over den eksisterende åbne afdeling – ved Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk. Herved vil de retspsykiatriske patienter, der anbringes på psykiatrisk hospital i Danmark, kunne hjemtages. Der er ikke udsigt til, at de farligste sindslidende, der anbringes på sikringsanstalten ved amts-hospitalet i Nykøbing Sjælland, og de mentalt retarderede vil kunne hjemtages til behandling. Retten skal efter forslaget derfor fortsat kunne træffe bestemmelse om behandling på hospital eller anden institution også i Danmark.

4.4.2.11. Rettighedsfortabelse kan anvendes ved siden af andre foranstaltninger. Rettighedsfortabelse (af adgangen til at udøve erhverv) er efter de gældende bestemmelser betinget af »nærliggende fare for misbrug«. Fortabelse af rettigheder er direkte præventivt begrundet. Rettighedsfortabelse kan derfor ikke ske ud fra pønale hensyn, altså som en »straf« i sig selv. Faren for misbrug skal desuden være knyttet specifikt til den pågældende virksomhed (adækvanskriteriet).

De gældende regler, der med enkelte fravigelser af sproglig og processuel karakter svarer til de danske regler om rettighedsfortabelse, foreslås bibeholdt med enkelte ajourføringer.

4.4.2.12. Konfiskation kan anvendes ved siden af andre foranstaltninger. De gældende bestemmelser om konfiskation svarer stort set til de danske bestemmelser og foreslås opretholdt med enkelte *ajourføringer*.